AfghanPedia دانشنامه افغان

دری در الفبای آوانگاری بین المللی

International Phonetic Alphabet for Dari

Dari phonology:

- The Dari dialect of Kabul, has 8 vowel phonemes, 2 semi-vowel phonemes and 22 consonant phonemes.
- The following letters represents no additional phonemes in Dari:
/ ء / أ / أ / ث / ح / ذ / ط / ظ / ص / ض / ع /

آواشناسی زبان دری:

- لهجهٔ معیاری (کابلی) زبان دری، دارای ۲۲تا صامت و ۸تا مصوت و ۲تا نیمه مصوت میباشد.
- در نظام الفبای زبان دری، حروف پایان، آوازهای جدیدی را معرفی نمیکند:
/ ء / أ / أ / ث / ح / ذ / ط / ظ / ص / ض / ع /

CONSONANTS (PULMONIC) [22] — صامت ها [۲۲]	لبــی Labial				بیــره یی Coronal				کــامی Dorsal						حنجـــره یی Glottal	
	دولـبه Bilabial		لبی دندانی Labiodental		جلو-زبان٬ دندانی Alveolar		جلو-زبان٬ بیره یی Postalveolar		جلـوکامی Palatal		میان کامی Velar		عقب کامی Uvular		حنجـــره یی Glottal	
انسدادی Plosive	pپ	bب			tت	dد					kک	gگ	qق			
انــفی Nasal		mم				nن										
مـاهیـچه - عضلاتی Tap or Flap						ɾ ر										
سایشـــی Fricative			f ف	v ڤ	sس	z ز	ʃ ش	ʒ ژ					χ خ	ʁ غ	h هـ	
انسـدادی سایشـــی Affricate							ʧ چ	ʤ ج								
نیمه مصوتها Approximant										j ی		w و				
جانبـــی تقـریبـی Lateral approximant						l ل										

Black = Voiced
Gray = Voiceless
Blue = Semi-vowels: Considered as consonants in the beginning and middle but, they could be used as diphthongs in the end.

سیاه = با اهتزاز
فـــولادی = بی اهتزاز
آبـــی = نیمه مصوتها: در سر و میانهٔ کلمه، به حیث (مصوت) و در آخرکلمه، میتوانند به حیث (آمیخته-آواز) بیآیند.

VOWELS [8]										مصوت ها [۸]
	پیش Front		نزدیک به پیش Near-front		مرکز Central		نزدیک به پس Near-back		پس Back	
	ناگرد unrounded	گرد rounded	ناگرد unrounded	گرد rounded	ناگرد unrounded	گرد rounded	ناگرد unrounded	گرد rounded	ناگرد unrounded	گرد rounded
بسته Close	**i-ی** **(یای معروف)**									**u-ۆ** **(واو معروف)**
نزدیک به بسته Near-close			**I-اِ** **(زیر)**					**ʊ-اُ** **(پیش)**		
بسته میانی Close-mid	**e-ی** **(یای مجهـول)**									**o-و** **(واو مجهـول)**
میان Mid										
باز میانی Open-mid										
نزدیک به باز Near-open										
باز Open	**a-اَ** **(زبر)**								**ɑ-آ**	

☼ مصوت های کشال

☼ مصوت های کوتاه

☼ الف یا [a]، گاهی کار مصوت کشال و گاهی کار مصوت کوتاه (زبـــر) را میدهد.

DIPHTHONGS [8]		آمیخته-آوازها [۸]
آمیـخته-آواز Diphthong	IPA	نمـــۇنه Example
نـــَو	**aw**	**نو بهار (naw:baˈɑhr)**
آو	**ɑw**	**گاو (gɑw)**
اِیـو	**ew**	**غریو (ʁɪˈrew)**
اِ یـو	**iw**	**کیومرث (kiwˈmars)**
اَی	**aj**	**میدان (majˈdɑn)**
آی	**ɑj**	**پای (pɑj)**
اوی	**oj**	**جویبار (ʤoj:bɑr)**
اۆی	**uj**	**مۆی (muj)**

☼ در لهجهٔ مردم کابل، آمیخته-آواز ها، از پیوند نیم مصوتهای (یj)، (وw) با مصوت های کشال ترکیب میشود: [a+w, ɑ+w, e+w, i+w] - [a+j, ɑ+j, o+j, u+j]

☼ ترکیب آمیخته-آواز طوریست که نیم مصوت درپی مصوت های کشال و یا کوتاه، آمده و تنها در یک هجاء خوانده شود.

مرتب: سیف الله فضل

Resources: | **منابع:**

- University of Texas at Austin.
- Department of linguistics, University of Victoria.
- George Mason University Classweb Directories.
- UCL division of psychology & language sciences.
- UCLA University of California, Los Angeles (Language materials project).
- The International Phonetic Association.
- Inicode standard version.
- Inicode standard version.
- SIL International.
- Makenzie, A., Dr., A standard Pashto.
- Fazel, Saif, Personal notes.

- انجمن نویسنده گان، روش املای زبان دری، کابل، ۱۳۶۳
- یمین محمد حسین داکتر، دستـور معاصر زبان پارسی دری، کابل، ۱۳۸۴
- زیار، مجاور احمد، داکتر، A romanization system for Pashto
- فضل، سیف الله، یادداشتهای شخصی.